

JERZY IEŚ

WYKORZYSTANIE TZW. "PAPIERKOWEJ" KONSTRUKCJI ELIPSY
DO WYZNACZANIA PRZEKROJÓW

W nauczaniu geometrii wykreślnej spotykamy często zadania dotyczące wyznaczenia przekrojów powierzchni walcowych i stożkowych w elipsie, przy czym powierzchnie te mogą być obrotowe lub nieobrotowe. W niniejszym artykule podano prosty sposób konstruowania tej krzywej przekroju w oparciu o tzw. "papierkową" konstrukcję elipsy.

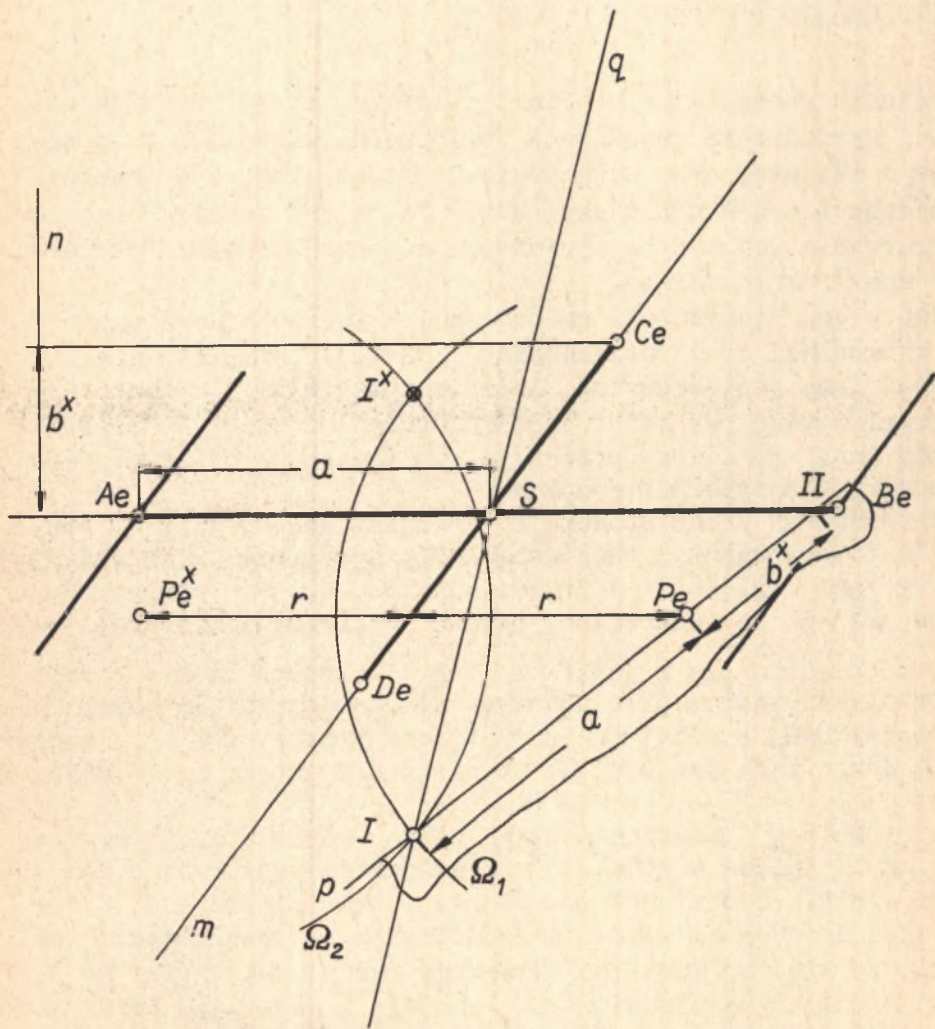
Dowody tej konstrukcji są podawane w podręcznikach geometrii wykreślnej oraz publikacjach i dlatego pominięto je.

Jeśli dana jest średnica $AeBe$ elipsy (rys. 1) wraz ze stycznymi w tych punktach (czyli kierunek średnicy $CeDe$) oraz dowolny punkt Pe elipsy przekroju, to długość średnicy $CeDe$ wyznaczymy w sposób następujący:

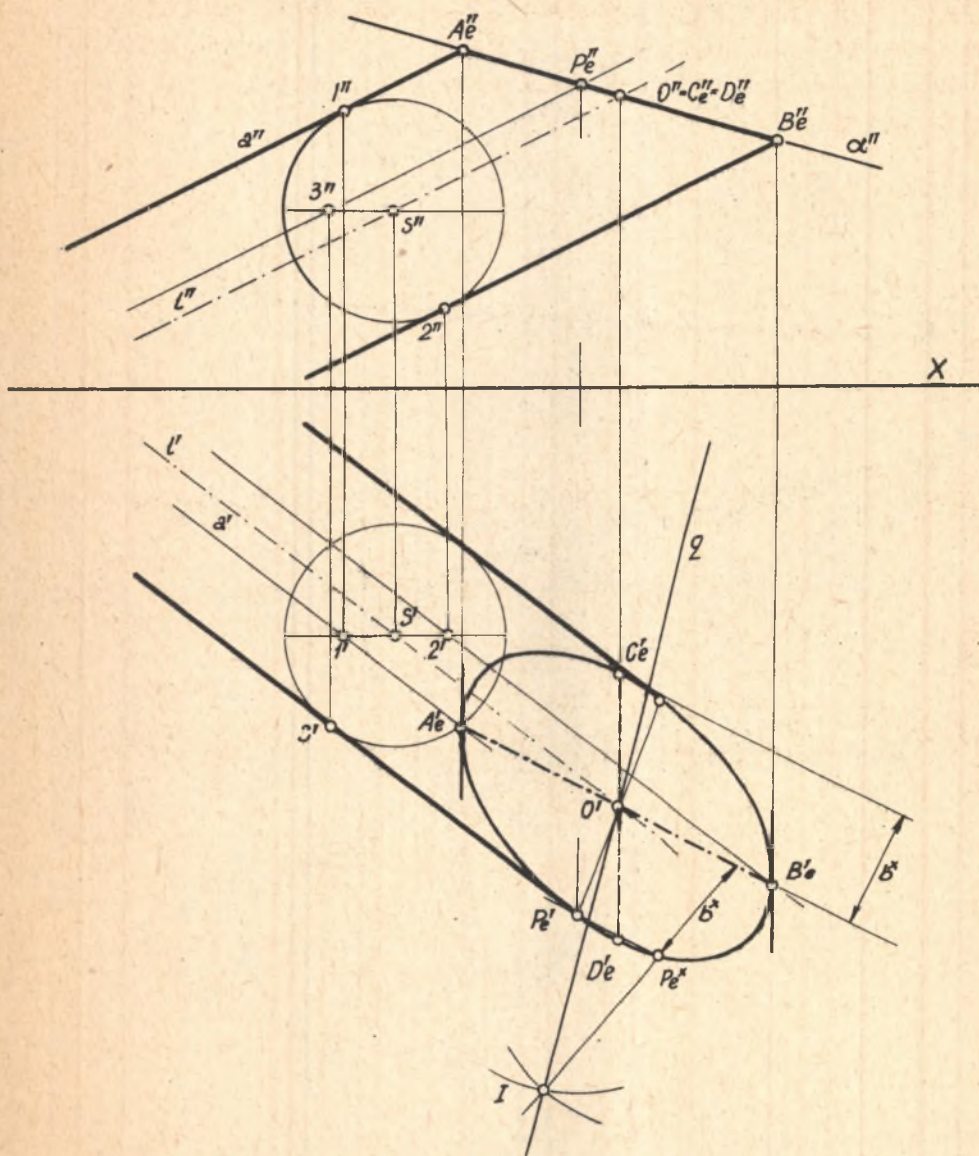
Poprowadzimy przez środek S średnicy $AeBe$ prostą m równoległą do stycznych w punktach $AeBe$, następnie przeniesiemy symetrycznie względem tej prostej punkt Pe , z otrzymanego punktu Pe i Pe zakreślamy okręgi $\Omega_1(Pe, a)$ i $\Omega_2(Pe, a)$ - okręgi te przetną się w punktach I i I^X . Prosta $IS = q$ oraz prosta $AeBe$ tworzą parę prostych kierowniczych dla konstrukcji papierkowej opartej na "sumie", zaś proste I^XS i $AeBe$ tworzą drugą parę prostych kierowniczych opartych na "różnicy".

Prosta $I Pe = p$ przecina prostą $AeBe$ w punkcie II , który wraz z pkt. Pe wyznacza odcinek b^X konstrukcji papierkowej elipsy " $a + b^X$ ". Po odmierzeniu odcinka b^X na prostej n prostopadłej do prostej $AeBe$ i równoległym przesunięciu do przecięcia się z prostą m otrzymamy punkt Ce , punkt De otrzymamy odmierzając odcinek na prostej m w drugim kierunku. $AeBe$ i $CeDe$ stanowi parę średnic sprzężonych elipsy.

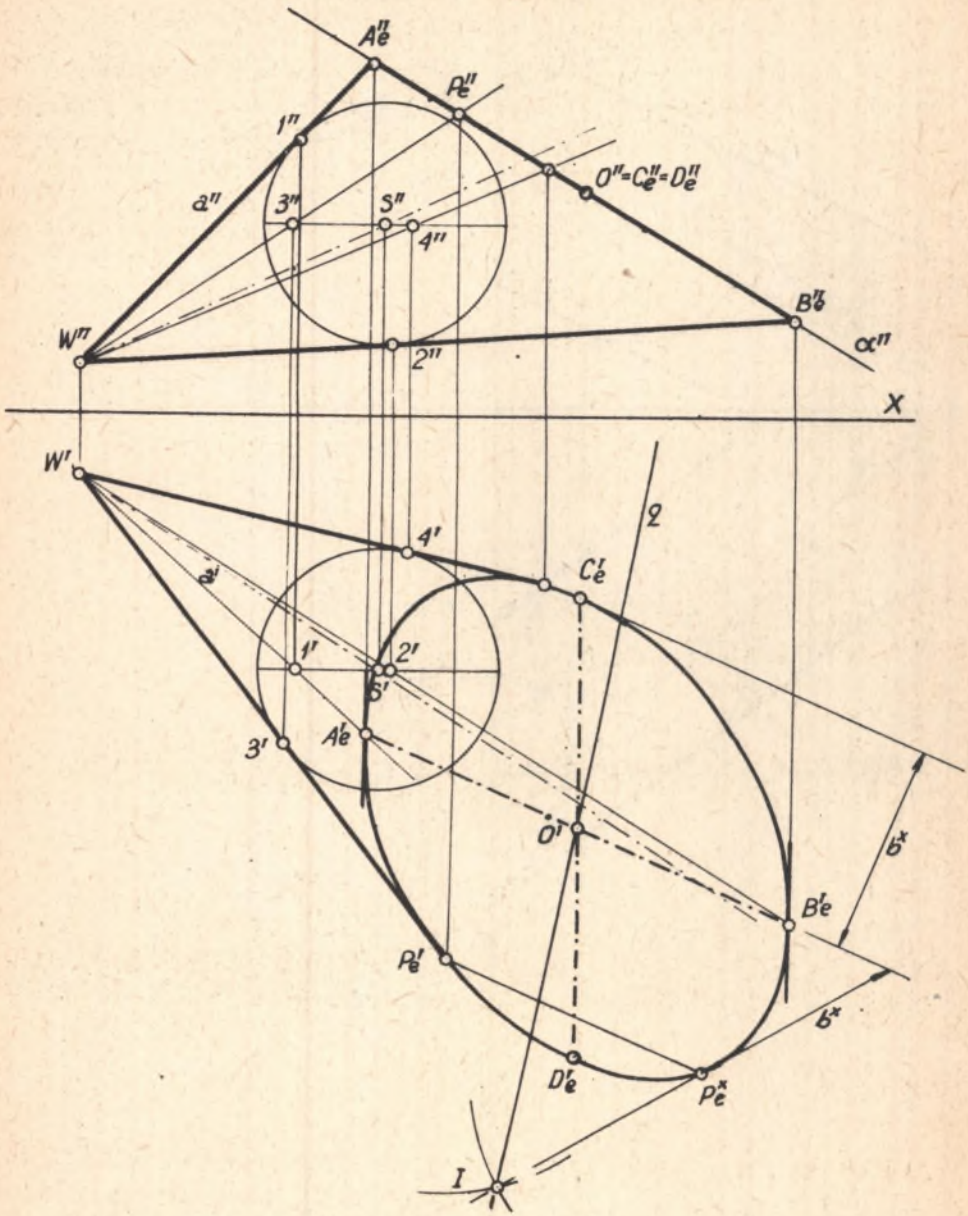
Rys. 2 i 3 ilustruje wykorzystanie powyższej konstrukcji dla często występujących zadań wyznaczenia przekroju powierzchni obrotowych walcowych i stożkowych w elipsie płaszczyznami rzucającymi.

Rys. 1

Rys. 2

Rys. 3

Jednym z rzutów przekroju jest odcinek $A''_e B''_e$ zawarty między tworzącymi konturowymi. Odcinek ten jest zarazem jedną ze średnic sprzężonych, a styczne w tych punktach są prostopadłe do π_2 . W pozostałym rzucie z łatwością znajdziemy średnicę $A'_e B'_e$ i styczne w tych punktach. Punkt P'_e dla elipsy przekroju uzyskuje się jako punkt przecięcia odpowiedniej konturowej z płaszczyzną tnącą.

Wpłynęło do Redakcji 20.3.66 r.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТАК НАЗЫВАЕМОЙ "БУМАЖНОЙ" КОНСТРУКЦИИ ЭЛЛИПСА
ПРИ ПОСТРОЕНИИ СЕЧЕНИЙ

Р е з ю м е

В работе рассмотрено примеры применения "бумажной" конструкции эллипса в построении сечений цилиндров и конусов проектирующими плоскостями.

ÜBER DIE VERWENDUNG DER SOGENANTEN PAPIERKONSTRUKTION DER
ELLIPSE FÜR KONSTRUKTION DER DURCHSCHNITTSLINIEN

Z u s a m m e n f a s s u n g

Man hat Beispiele der Verwendung von "Papierkonstruktion" der Ellipse für Bestimmung der Zylinder- und Kegeldurchschnittslinien mit den projizierenden Ebenen angegeben.